

sygn. akt VII U 945/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

24 sierpnia 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 24 sierpnia 2021 r. na posiedzeniu niejawnym

odwołania H. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 5 maja 2021 r., znak (...)

o wypłatę emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że ustala, że wypłata emerytury H. S. nie podlega zawieszeniu.

UZASADNIENIE

H. S. 15 czerwca 2021 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. z 5 maja 2021 r., znak: (...). Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji:

- naruszenie art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu przez organ rentowy, że w przypadku zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń wypłaca się jedno z nich wyższe lub wybrane przez wnioskodawcę, podczas gdy na inny kierunek wykładni tych przepisów zwrócił uwagę Sąd Najwyższy;
- naruszenie art. 32 Konstytucji RP poprzez umożliwienie wypłaty dwóch świadczeń jedynie niektórym osobom w ramach jednej grupy emerytalnej, w sytuacji gdy spełnił on wszystkie warunki do wypłaty podwójnej emerytury przez organ rentowy, jak również przez Wojskowe Biuro Emerytalne;
- błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu przez organ rentowy zbiegu prawa do dwóch świadczeń i możliwości wypłaty jednego z nich, w sytuacji gdy prawo do emerytury mundurowej przysługuje bez względu na zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę.

Ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji poprzez jej uchylenie i zobowiązanie organu rentowego do podjęcia i wypłaty zawieszony emerytury, a także o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swe stanowisko odwołujący wskazał, że prawo do emerytury wojskowej w wysokości 75% podstawy wymiaru przysługuje mu bez względu na zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę, ponieważ żaden „cywilny” okres pracy nie został doliczony do wysokości tego świadczenia. W jego ocenie pracując w służbie mundurowej jako pułkownik wojskowy przez ponad 29 lat przekroczył maksymalny wskaźnik 75% podstawy wymiaru wynagrodzenia, osiągając tym samym wymiar 77,05% w chwili przyznania emerytury wojskowej. Odwołujący zaznaczył, że „cywilne okresy ubezpieczenia”, od których były odprowadzane składki do organu rentowego, nie zostały w żaden sposób zaliczone na poczet wojskowego zaopatrzenia emerytalnego. W związku z tym ubezpieczony podniósł, że zawieszenie emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych narusza jego podstawowe prawo wynikające z art. 32 Konstytucji RP

stanowiące o zasadzie równości, ponieważ spełnia wszystkie warunki do wypłacenia podwójnej emerytury (odwołanie z dnia 15 czerwca 2021 r., k. 3-9 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Organ rentowy uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że wypłata przyznanej emerytury odwołującemu na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych została zawieszona na mocy art. 95 ust. 1 tej ustawy, ponieważ pobiera on emeryturę wojskową przyznaną z Wojskowego Biura Emerytalnego. W jego ocenie nie ma możliwości połączenia wypłaty emerytur powszechnej i wojskowej, ponieważ ubezpieczony rozpoczął wojskową służbę zawodową przed 1 stycznia 1999 r. (odpowiedź na odwołanie z 8 lipca 2021 r., k. 13 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. S. pełnił służbę w wojskowej w okresie od 1 sierpnia 1972 r. do 31 października 2001 r. (pismo Wojskowego Biura Emerytalnego w W. z 20 kwietnia 2021 r., k. nienumerowana akt ZUS oraz odpis przebiegu służby wojskowej z akt personalnych odwołującego, k. nienumerowana akt MON).

Odwołujący po zakończeniu służby otrzymał prawo do emerytury wojskowej od 1 listopada 2001 r. w kwocie 3.803,90 zł na mocy decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w W. z 12 grudnia 2001 r., znak: (...). Decyzja została wydana na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Przy ustalaniu prawa do świadczenia nie zostały uwzględnione odwołującemu „cywilne” okresy zatrudnienia, a jedynie 29 lat i 3 miesiące stażu w służbie wojskowej oraz skrócony okres wypowiedzenia od 1 listopada 2001 r. do 30 czerwca 2002 r., za który zgodnie z art. 14 ustawy z 25 maja 2001 r. o przebudowie i modernizacji technicznej oraz finansowania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2001-2006 wypłacone zostało jednorazowe odszkodowanie. Okres ten został potraktowany jako równorzędny ze służbą wojskową. Procentowy wymiar emerytury wyniósł 77,05%, na który złożyło się 40% z tytułu 15-letniego okresu służby wojskowej oraz 37,05% z tytułu ponad 15-letniej służby wojskowej (decyzja z dnia 12 grudnia 2001 r., k. 10-12 akt MON oraz pismo Wojskowego Biura Emerytalnego w W. z dnia 20 kwietnia 2021 r., k. nienumerowana akt ZUS).

Wysokość emerytury wojskowej została zwaloryzowana na podstawie decyzji z 5 marca 2020 r., znak: (...) i wyniosła 6.220,96 złotych od 1 marca 2020 r. (decyzja z 5 marca 2020 r., k. 95 akt MON).

Ubezpieczony zatrudniony był jednocześnie w Wojskowym Instytucie (...) w Z. na podstawie umowy o pracę w okresie od 16 października 2013 r. do 31 marca 2021 r., w tym od 16 października 2013 r. do 14 czerwca 2020 r. w pełnym wymiarze czasu pracy oraz od 15 czerwca 2020 r. do 31 marca 2021 r. na 1/2 etatu (świadcstwo pracy z dnia 31 marca 2021 r., k. 5 akt ZUS).

H. S. 1 kwietnia 2021 r. złożył wniosek o powszechną emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Po rozpoznaniu wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z 5 maja 2021 r., znak: (...), na mocy której przyznał odwołującemu prawo do emerytury od 1 kwietnia 2021 r. w kwocie 2.784,63 złotych. Wypłata emerytury została zawieszona z uwagi na zbieg prawa do świadczeń z wyższą emeryturą wojskową, którą ubezpieczony pobiera z Wojskowego Biura Emerytalnego (wniosek z 1 kwietnia 2021 r. i decyzja z 5 maja 2021 r., k. 1 i k. nienumerowana akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach emerytalnych oraz wojskowych odwołującego. W ocenie sądu, dokumenty zebrane w sprawie były wiarygodne i nie stanowiły przedmiotu sporu pomiędzy stronami procesu. W związku z tym ustalone fakty były wystarczające do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie H. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 5 maja 2021 r., znak: (...) zasługiwało na uwzględnienie.

W zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazywał, że odwołujący nie ma prawa do wypłaty emerytury powszechnej z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pobiera wyższe świadczenie wypłacane przez Wojskowe Biuro Emerytalne. Ubezpieczony w uzasadnieniu odwołania wskazywał, że dokonane rozstrzygnięcie jest niesprawiedliwe, ponieważ jest nierówno traktowany w porównaniu do osób, którzy rozpoczęli służbę wojskową po 2 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą emerytalną” świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach.

Na podstawie art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznając odwołującemu prawo do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dokonał zawieszenia jej wypłaty z uwagi na pobieranie przez wnioskodawcę emerytury wypłacanej przez Wojskowe Biuro Emerytalne. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zważył, że stanowisko organu rentowego jest zbieżne z zasadami wynikającymi z treści przepisów ustawy o emerytalnej, zgodnie z którymi w przypadku osób uprawnionych do emerytury z ubezpieczenia społecznego w zbiegu z prawem do świadczeń przewidzianych odrębnych w przepisach dotyczących zaopatrzenia emerytalnego tzw. służb mundurowych wymienionych w art. 95 ust. 2 tej ustawy wypłaca się wyłącznie jedno z tych świadczeń. Stanowisko to jest wyrażone wprost zarówno w treści ust. 1 powołanego wyżej przepisu, jak i ugruntowane w orzecznictwie. Nie ma zatem wątpliwości, że z treści art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej wynika zasada prawa ubezpieczeniowego, zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/11; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 lipca 2016 r., III AUa 1254/15). Również możliwość nabycia obu rodzajów tych świadczeń, tj. przewidzianych dna tle odrębnych systemów zabezpieczeń społecznych nie jest równoznaczna z możliwością ich wspólnej wypłaty (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 lipca 2014 r., III AUa 1542/13). Co do zasady więc w razie zbiegu uprawnień do emerytury z dwóch różnych systemów przysługuje tylko jedno świadczenie wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

W rozpatrywanej sprawie odwołujący nabył uprawnienia do emerytury wojskowej po 25 latach służby, ponieważ legitymuje się wojskowym stażem służby w wymiarze 29 lat i 3 miesiące. Do wysługi emerytalnej nie doliczono odwołującemu okresów zatrudnienia po zwolnieniu ze służby, a co za tym idzie jego praca na rzecz Wojskowego Instytutu (...) w Z. za okres od 16 października 2013 r. do 31 marca 2021 r. nie miała wpływu na prawo do wyliczonej a następnie przyznanej emerytury wojskowej. Zgromadzony materiał dowodowy w postaci zaświadczenia Wojskowego Biura Emerytalnego z 20 kwietnia 2021 r. pozwolił ustalić sądowi, że do przyznania emerytury wojskowej nie zostały uwzględnione odwołującemu „cywilne” okresy zatrudnienia. Sąd zważył, że w oparciu o zasady obliczania tej emerytury określone w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i wynikające z niej ograniczenia dodatkowe okresy składkowe uwzględnione ubezpieczonemu do wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie miały wpływu na świadczenie wypłacane przez Wojskowe Biuro Emerytalne.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję przyjął literalną wykładnię art. 95 ustawy. Celem racjonalnego ustawodawcy było jednak wprowadzenie tego przepisu, aby ubezpieczeni nie pobierali dwóch świadczeń jednocześnie w sytuacji, gdy wpływ na ich wysokość mają tożsame okresy ubezpieczenia. W niniejszej sprawie „cywilne” okresy ubezpieczenia odwołującego nie miały wpływu na wysokość emerytury wojskowej, którą otrzymał po wypracowaniu ponad 25 lat służby. Ustalone fakty prowadzą do wniosku, że ubezpieczony uzyskał prawo do dwóch różnych świadczeń, których okresy stażu pracy nie nakładają się na siebie i nie uzależniają wzajemnie przyjętej wysokości ich wypłaty.

W wyroku z 24 stycznia 2019 r. w sprawie I UK 426/17 Sąd Najwyższy analizował sytuację żołnierzy zawodowych powołanych do służby wojskowej przed 2 stycznia 1999 r. oraz tych, którzy podjęli służbę po 1 stycznia 1999 r. Z tego orzeczenia wynika jednoznacznie, że odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% są wystarczające, aby „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia żołnierzom. Ubezpieczony, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze. Kryterium, które zadecydowało o uprzywilejowaniu żołnierzy powołanych do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., związane było z brakiem możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relevantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej. Właściwym kierunkiem wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej jest użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych”, co oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej. Powyższe uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Wspomniany wyżej „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17).

Sąd podziela powyższe stanowisko w całości jako znajdujące aprobatę w orzecznictwie sądów powszechnych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 23 stycznia 2020 r., III AUa 333/19; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 26 lipca 2019 r., III AUa 1045/18; wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 28 listopada 2019 r., VIII U 1901/19; wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z 17 września 2019 r., IV U 498/19). Zważyć należy, że przyjęta przez Sąd Najwyższy interpretacja art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w zakresie sformułowania „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” ma zastosowanie w niniejszej sprawie. Należy ponownie podkreślić, że nie

ma możliwości podwyższenia emerytury wojskowej ubezpieczonego, mimo „wypracowania” dodatkowego okresu składkowego. W zachodzącej sytuacji w rozpatrywanej sprawie okres ten miał jednak charakter „ponadwymiarowy” w tym sensie, że z uwagi na osiągnięcie przez odwołującego maksymalnej podstawy wymiaru emerytury wojskowej przewidzianej przepisami tej ustawy pozostała część „cywilnego” stażu emerytalnego nie mogła zostać uwzględniona w algorytmie obliczania emerytury wojskowej. Zdaniem Sądu należy przy rozważeniu zasadności odwołania złożonego przez ubezpieczonego mieć na uwadze w/w wyrok Sądu Najwyższego, który udzielił wskazówki w jaki sposób należy interpretować obowiązujące przepisy prawa w przypadku żołnierzy, którym „cywilne” okresy ubezpieczenia nie miały wpływu na emeryturę przyznaną przez Wojskowe Biuro Emerytalne. W związku z tym nie ma żadnych podstaw, aby rozstrzygnięcia dokonane przez Sąd Najwyższy nie zastosować w niniejszym postępowaniu.

Reasumując, sąd zważył, że emerytura wypłacana z Wojskowego Biura Emerytalnego oraz emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są świadczeniami, których wysokość została ustalona na podstawie niezależnych od siebie okresów służby i zatrudnienia odwołującego. Z uwagi na powyższe ubezpieczony jest uprawniony do równoczesnego pobierania dwóch świadczeń. W zaistniałych okolicznościach w rozpatrywanej sprawie sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w sentencji wyroku.